

Lâm Đồng, ngày 30 tháng 9 năm 2025

QUYẾT ĐỊNH
SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ

V/v yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự

TÒA ÁN NHÂN DÂN KHU VỰC 17 – LÂM ĐỒNG

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp: Bà Phan Thị Mỹ Dung.

Thư ký phiên họp: Ông Nguyễn Tấn Sang.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân khu vực 17 – Lâm Đồng tham gia phiên họp: Bà Nguyễn Thị Hồng - Kiểm sát viên.

Ngày 30 tháng 9 năm 2025, tại Tòa án nhân dân khu vực 17 – Lâm Đồng mở phiên họp sơ thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số: 210/2025/TLST-DS, ngày 19 tháng 6 năm 2025; về việc: “Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự”, theo Quyết định mở phiên họp sơ thẩm giải quyết việc dân sự số 88/2025/QĐST-VDS, ngày 19 tháng 9 năm 2025, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

- **Người yêu cầu giải quyết việc dân sự:** Ông Thạch Cảnh Tr, sinh năm 1954; Nơi cư trú: Số N đường L, tổ C, thôn Đ, xã H, tỉnh Lâm Đồng (Trước đây là tổ C, khu phố H, thị trấn Đ, huyện Đ, tỉnh Bình Thuận).

- **Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan:**

1. Bà Mai Thị Xuân B, sinh năm 1958; Nơi cư trú: Số N đường L, tổ C, thôn Đ, xã H, tỉnh Lâm Đồng (Trước đây là tổ C, khu phố H, thị trấn Đ, huyện Đ, tỉnh Bình Thuận).

2. Bà Thạch Thị Thu H1, sinh năm 1981; Hộ khẩu thường trú: Số B đường số M, thôn Đ, xã H, tỉnh Lâm Đồng (Trước đây là thôn B, xã Đ, huyện Đ, tỉnh Bình Thuận).

3. Ông Thạch Trung H, sinh năm 1985; Hộ khẩu thường trú: Số N đường L, tổ C, thôn Đ, xã H, tỉnh Lâm Đồng (Trước đây là tổ C, khu phố H, thị trấn Đ, huyện Đ, tỉnh Bình Thuận).

4. Ông Thạch Trung H2, sinh năm 1987; Hộ khẩu thường trú: Số N đường L, tổ C, thôn Đ, xã H, tỉnh Lâm Đồng; Chỗ ở hiện nay: số nhà B đường số T, thôn N, xã Đ, tỉnh Lâm Đồng (Trước đây là thôn M, xã N, huyện Đ, tỉnh Bình Thuận).

5. Ông Thạch Trung T1, sinh năm 1990; Hộ khẩu thường trú: Số N đường L, tổ C, thôn Đ, xã H, tỉnh Lâm Đồng (Trước đây là tổ C, khu phố H, thị trấn Đ, huyện Đ, tỉnh Bình Thuận).

6. Ông Thạch Trung L, sinh năm 1993; Hộ khẩu thường trú: Số N đường L, tổ C, thôn Đ, xã H, tỉnh Lâm Đồng (Trước đây là tổ C, khu phố H, thị trấn Đ, huyện Đ, tỉnh Bình Thuận).

Tại phiên họp: Ông Tr, bà B, bà H1, ông H, ông H2, ông T1, ông L có đơn yêu cầu giải quyết vắng mặt.

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

Theo các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự, người yêu cầu ông Thạch Cảnh Tr trình bày:

Ông Tr và bà Mai Thị Xuân B là vợ chồng, kết hôn năm 1977, có với nhau 06 người con chung, gồm: Thạch Văn T, sinh năm 1980; Thạch Thị Thu H1, sinh năm 1981; Thạch Trung H, sinh năm 1985; Thạch Trung H2, sinh năm 1987; Thạch Trung T1, sinh năm 1990; Thạch Trung L, sinh năm 1993.

Con trai đầu của ông Tr là Thạch Văn T từ khi sinh ra đã bị bệnh. Bác sĩ kết luận là bị xuất huyết màng não. Vợ chồng ông Tr có đưa T đi điều trị tại bệnh viện Phan Thiết nhưng không hồi phục lại được. Khi lớn lên anh T có biểu hiện thần kinh không ổn định, gia đình nói gì Tân đều không hiểu, không phản ứng lại, bị liệt 01 bên cơ thể nên đi lại khó khăn, nói không rõ câu, chỉ nói được 01 từ đơn. Không tự chăm sóc bản thân được, phải có người hỗ trợ. Thường bỏ nhà đi nhiều lần, gia đình cùng hàng xóm phải đi tìm về nhiều lần. Vì bị bệnh nên anh T không lập gia đình và từ nhỏ đến nay, anh T ở tại địa chỉ Số N đường L, tổ C, thôn Đ, xã H, tỉnh Lâm Đồng với cha mẹ.

Gia đình cũng có vài lần đưa đi khám bệnh ở bệnh viện Hòa Hảo tại Thành phố Hồ Chí Minh về thần kinh. Chưa từng đi khám tại bệnh viện Tâm thần trung ương. T có Giấy xác nhận khuyết tật của Ủy ban nhân dân thị trấn Đ năm 2016 và được nhận trợ cấp xã hội dành cho người khuyết tật của Ủy ban nhân dân thị trấn Đ từ năm 2016.

Nay, ông Tr nộp đơn này tại Tòa án yêu cầu giải quyết tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự đối với ông Thạch Văn T, sinh năm 1980; địa chỉ: Số N đường L, tổ C, thôn Đ, xã H, tỉnh Lâm Đồng (Trước đây là tổ C, khu phố H, thị trấn Đ, huyện Đ, tỉnh Bình Thuận).

- Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan bà Mai Thị Xuân B, bà Thạch Thị Thu H1, ông Thạch Trung H, ông Thạch Trung H2, ông Thạch Trung T1, ông Thạch Trung L có đơn yêu cầu giải quyết vắng mặt, nhưng tại biên bản lấy lời khai đã trình bày thống nhất với phần trình bày của ông ông Thạch Cảnh Tr và đồng ý với yêu cầu tuyên bố ông Thạch Văn T, sinh năm 1980; địa chỉ: Số N đường L, tổ C, thôn Đ, xã H, tỉnh Lâm Đồng (Trước đây là tổ C, khu phố H, thị trấn Đ, huyện Đ, tỉnh Bình Thuận) là người mất năng lực hành vi dân sự.

- Ý kiến của Đại diện Viện kiểm sát nhân dân khu vực 17 – Lâm Đồng:

+ Về việc chấp hành pháp luật tố tụng:

Việc tuân theo pháp luật của Thẩm phán và Thư ký phiên họp: Thẩm phán đã chấp hành đúng các quy định của Bộ luật tố tụng dân sự năm 2015. Tại phiên họp Thẩm phán và Thư ký chấp hành đúng quy định về việc mở phiên họp.

Việc chấp hành pháp luật của người tham gia tố tụng: Từ khi Tòa án thụ lý việc dân sự, đương sự đã thực hiện đúng quy định của Bộ luật tố tụng dân sự năm 2015 và những quy định khác của pháp luật. Người yêu cầu và những người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan đều có đơn yêu cầu giải quyết vắng mặt, do đó Tòa án tiến hành phiên họp vắng mặt họ là đúng quy định.

+ Ý kiến về việc giải quyết việc dân sự:

Về quan hệ pháp luật: Tòa án xác định việc dân sự “Yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự” là phù hợp theo quy định tại Điều 22 Bộ luật dân sự năm 2015.

Về nội dung: Căn cứ vào Kết luận giám định pháp y tâm thần theo trung cầu số 301/KL-VPYTW ngày 17/9/2025 của Viện pháp y tâm thần trung ương Biên Hòa, đề nghị Tòa án chấp nhận yêu cầu của ông Thạch Cảnh Tr về việc tuyên bố ông Thạch Văn T, sinh năm 1980; địa chỉ: Số N đường L, tổ C, thôn Đ, xã H, tỉnh Lâm Đồng (Trước đây là tổ C, khu phố H, thị trấn Đ, huyện Đ, tỉnh Bình Thuận) là người mất năng lực hành vi dân sự.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN:

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến của đại diện Viện kiểm sát tại phiên họp, Tòa án nhân dân khu vực 17 – Lâm Đồng nhận định:

[1] Về thủ tục tố tụng:

[1.1] Theo yêu cầu và các chứng cứ trong hồ sơ vụ án, anh T không kết hôn. Ông Thạch Cảnh Tr là cha ruột và bà Mai Thị Xuân B là mẹ ruột của ông Thạch Văn T. Vì vậy, theo quy định tại Khoản 1 Điều 376 Bộ luật Tố tụng Dân sự năm 2015 và Điều 22 Bộ luật dân sự năm 2015, có đủ cơ sở kết luận ông Thạch Cảnh Tr là người có quyền yêu cầu tuyên bố ông Thạch Văn T là người mất năng lực hành vi dân sự.

[1.2] Người yêu cầu và những người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan đều có đơn yêu cầu giải quyết vắng mặt, do đó Tòa án tiến hành phiên họp vắng mặt họ.

[2] Về yêu cầu của đương sự:

[2.1] Ông Thạch Cảnh Tr và bà Mai Thị Xuân B là vợ chồng, kết hôn năm 1977, có với nhau 06 người con chung, gồm: Thạch Văn T, sinh năm 1980; Thạch Thị Thu H1, sinh năm 1981; Thạch Trung H, sinh năm 1985; Thạch Trung H2, sinh năm 1987; Thạch Trung T1, sinh năm 1990; Thạch Trung L, sinh năm 1993.

Con trai đầu của ông Tr là Thạch Văn T từ khi sinh ra đã bị bệnh. Bác sĩ kết luận là bị xuất huyết màng não. Vợ chồng ông Tr có đưa T đi điều trị tại bệnh viện Phan Thiết nhưng không hồi phục lại được. Khi lớn lên anh T có biểu hiện thần kinh không ổn định, gia đình nói gì T đều không hiểu, không phản ứng lại, bị liệt 01 bên cơ thể nên đi lại khó khăn, nói không rõ câu, chỉ nói được 01 từ đơn. Không tự chăm sóc bản thân được, phải có người hỗ trợ. Thường bỏ nhà đi nhiều lần, gia đình cùng hàng xóm phải đi tìm về nhiều lần. Vì bị bệnh nên anh T không lập gia đình và từ nhỏ đến nay, anh T ở tại địa chỉ Số N đường L, tổ C, thôn Đ, xã H, tỉnh Lâm Đồng với cha mẹ.

Gia đình cũng có vài lần đưa đi khám bệnh ở bệnh viện Hòa Hảo tại Thành phố Hồ Chí Minh về thần kinh. Chưa từng đi khám tại bệnh viện Tâm thần trung ương. T có Giấy xác nhận khuyết tật của Ủy ban nhân dân thị trấn Đ năm 2016 và được nhận trợ cấp xã hội dành cho người khuyết tật của Ủy ban nhân dân thị trấn Đ từ năm 2016.

Nay, ông Tr nộp đơn này tại Tòa án yêu cầu giải quyết tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự đối với ông Thạch Văn T, sinh năm 1980; địa chỉ: Số N đường L, tổ C, thôn Đ, xã H, tỉnh Lâm Đồng (Trước đây là tổ C, khu phố H, thị trấn Đ, huyện Đ, tỉnh Bình Thuận).

[2.2] Những người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan bà Mai Thị Xuân B, bà Thạch Thị Thu H1, ông Thạch Trung H, ông Thạch Trung H2, ông Thạch Trung T1, ông Thạch Trung L đều đồng ý với việc ông Thạch Cảnh Tr yêu cầu Tòa án tuyên bố ông Thạch Văn T, sinh năm 1980; địa chỉ: Số N đường L, tổ C, thôn Đ, xã H, tỉnh Lâm Đồng (Trước đây là tổ C, khu phố H, thị trấn Đ, huyện Đ, tỉnh Bình Thuận) là người mất năng lực hành vi dân sự.

[3] Theo đơn đề nghị giám định tâm thần của ông Thạch Cảnh Tr, ngày 15/7/2025, Tòa án nhân dân khu vực 17 – Lâm Đồng ban hành Quyết định trưng cầu giám định số 11/QĐ-TA đối với tình trạng tâm thần và khả năng nhận thức, điều khiển hành vi của ông Thạch Văn T, sinh năm 1980; địa chỉ: Số N đường L, tổ C, thôn Đ, xã H, tỉnh Lâm Đồng (Trước đây là tổ C, khu phố H, thị trấn Đ, huyện Đ, tỉnh Bình Thuận) gửi Viện pháp y tâm thần trung ương Biên Hòa. Theo đó, Viện pháp y tâm thần trung ương Biên Hòa có Bản Kết luận giám định pháp y tâm thần theo Trưng cầu số 301/KL-VPYTW ngày 17/9/2025, kết luận:

“Tại thời điểm giám định, đối tượng Thạch Văn T bị bệnh: Chậm phát triển tâm thần nặng. Theo bảng phân loại bệnh quốc tế lần thứ 10 năm 1992, bệnh có mã số F72. Đối tượng mất khả năng nhận thức và điều khiển hành vi.”

Căn cứ vào Bản kết luận này, có đủ cơ sở để xác định ông Thạch Văn T là người bị mất năng lực hành vi dân sự. Vì vậy, yêu cầu của ông Thạch Cảnh Tr là phù hợp với quy định tại Khoản 1 Điều 22 Bộ luật Dân sự năm 2015.

[4] Đề nghị của đại diện Viện kiểm sát nhân dân khu vực 17 – Lâm Đồng là có cơ sở chấp nhận.

[5] Về lệ phí DSST: Căn cứ Điều 149 Bộ luật Tổ tụng dân sự và Nghị quyết số 326/UBTVQH 14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban thường vụ Quốc hội

quy định về mức thu, miễn giảm án phí, lệ phí Tòa án thì ông Thạch Cảnh Tr phải chịu lệ phí theo quy định. Tuy nhiên, ông Tr có đơn xin miễn giảm tiền lệ phí với lý do ông Tr thuộc trường hợp là người cao tuổi. Theo căn cứ công dân do ông Tr cung cấp, thì ông Tr sinh năm 1954 thuộc trường hợp quy định tại Điểm đ Khoản 1, Khoản 2 Điều 12, Điều 14 Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc Hội khóa 14 quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án. Vì vậy, ông Tr được miễn lệ phí theo quy định của pháp luật.

QUYẾT ĐỊNH:

- Căn cứ Khoản 1 Điều 27, Khoản 2 Điều 35, Điểm a Khoản 2 Điều 39, Điều 361, Điểm c Khoản 2 Điều 366, Điều 371, Điều 376 Bộ luật Tố tụng Dân sự năm 2015;

- Căn cứ Điều 22 Bộ luật Dân sự năm 2015;

- Căn cứ Điểm đ Khoản 1, Khoản 2 Điều 12, Điều 14, Khoản 1 Điều 37 Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc Hội khóa 14 quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

1. Chấp nhận đơn yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự của ông Thạch Cảnh Tr.

Tuyên bố ông Thạch Văn T, sinh năm 1980; địa chỉ: Số N đường L, tổ C, thôn Đ, xã H, tỉnh Lâm Đồng, là người mất năng lực hành vi dân sự.

2. Lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự: Ông Thạch Cảnh Tr thuộc trường hợp được miễn tạm ứng lệ phí, lệ phí theo quy định tại Điều 12 Nghị quyết 326/2016/UBTVQH14 của Ủy ban thường vụ Quốc Hội số 14 ngày 30/12/2016 quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án nên vấn đề hoàn trả tiền tạm ứng lệ phí và lệ phí không đặt ra xử lý, xem xét.

3. Quyền kháng cáo, kháng nghị: Người yêu cầu, người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan đến việc giải quyết việc dân sự có quyền kháng cáo quyết định giải quyết việc dân sự trong thời hạn 10 ngày, kể từ ngày nhận được quyết định giải quyết việc dân sự hoặc kể từ ngày quyết định được thông báo, niêm yết; Viện kiểm sát cùng cấp có quyền kháng nghị quyết định giải quyết việc dân sự trong thời hạn 10 ngày, Viện kiểm sát cấp trên trực tiếp có quyền kháng nghị trong thời hạn 15 ngày, kể từ ngày Tòa án tuyên quyết định.

Nơi nhận:

- Đường sự;
- VKSND KV 17 – Lâm Đồng;
- Phòng THADS KV 17 – Lâm Đồng;
- TAND tỉnh Lâm Đồng;
- UBND xã H;
- Lưu: Hồ sơ việc dân sự.

THẨM PHÁN – CHỦ TỌA PHIÊN HỢP

(đã ký)

Phan Thị Mỹ Dung